

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مرور قواعد عربی ہفتہ

زیبا چاہیان بروجنی

نامیہ ۳ اصفہان

مُؤنَّث: علامت اصلی آن «ة» است؛
مانند: طالِبَة

مُذَكَّر: نشانه ندارد؛ مانند: طالِب

اسم

نکته

در زبان عربی، اسمهایی مانند جَزیره، لَوْحَة و مَدینَة مؤنث محسوب می شوند.

اسم اشاره مفرد

هَذَا الرَّجُلُ طَيِّبٌ.

مذكر ← هَذَا

هَذِهِ الْمَرْأَةُ طَيِّبَةٌ.

مؤنث ← هَذِهِ

نزدیک (این)

ذَلِكَ الْجَبَلُ، مُرْتَفِعٌ

مذكر ← ذَلِكَ

تِلْكَ اللَّوْحَةُ، جَمِيلَةٌ.

مؤنث ← تِلْكَ

دور (آن)

اسم اشاره مُثنّى و جمع

مذکر ← هُذَانِ هُذَانِ الرَّجُلَانِ طَبِيبَانِ.

مؤنث ← هَاتَانِ هَاتَانِ الْمَرْأَتَانِ طَبِيبَتَانِ

مثنّى

(این دو، اینها)

نزدیک ← هُوَلاءِ هُوَلاءِ اللَّاعِبُونَ، فَائِزُونَ.

دور ← أَوْلَئِكَ أَوْلَئِكَ: آنها، آنان، آن

جمع

(هم مذکر

و هم مؤنث)

نکته

اگر اسم بعد از اسم اشاره، «ال» داشته باشد، اسم اشاره به صورت **مفرد** ترجمه می شود.
(هؤلاء: این / اولئك: آن)

هؤلاء اللّاعِبُونَ، فائِزُونَ : **این** بازیکنان، برنده هستند.

أولئك الرّجالُ، فلاحونَ : **آن** مردان، کشاورز هستند.

مذکر: نشانه ندارد؛ مثل طَالِب، جَبَل

مفرد

مؤنث: نشانه اصلی آن «ة» است؛ مثل طَالِبَة، شَجَرَة

انِ مثل: طَالِبَانِ، طَالِبَتَانِ

اِنِ مثل: طَالِبَيْنِ، طَالِبَتَيْنِ

دلالة دارد. نشانه

یا دو نفر یا دو چیز

مثنیٰ

بر

ونَ مثل: مُعَلِّمُونَ

ینَ مثل: مُعَلِّمِينَ

جمع مذکر سالم؛ نشانه ها

ات مثل: مُعَلِّمَات

جمع مؤنث سالم؛ نشانه

جمع

۳ نفر یا بیشتر

جمع مُکَسَّر: شکل مفرد کلمه تغییر کرده، و نشانه خاصی ندارد؛

مُکَسَّر یعنی شکسته شده. مثل: یَوْم ← أیَّام ← عِبْرَة ← عِبَر

زیبا پاهیان بروجنی

نکته ۱

هرگاه آخر اسمی، یکی از علامات **مثنی** یا **جمع سالم** بود، این علامات را از آخر اسم حذف کنید؛ اگر شکل مفرد اسم، باقی ماند مثنی یا جمع سالم است؛ ولی اگر شکل مفرد اسم در هم ریخته بود، جمع مکسر است.

مثال: «أَصْوَات» **جمع مکسر** است چون مفرد آن «صوت» است.

«تَمَارِين» و «شَیَاطِین» **جمع مکسر** هستند چون مفرد آنها «تمرین» و «شَیْطَان» است.

اما اسمهایی مثل «عالمات و صالحون» **جمع سالم** و «طَالِبِیْنَ و معلمتَانِ» **مثنی** هستند.

نکته ۲

برای پیدا کردن مفرد اسمهای «جمع مونث سالم» ، بعد از حذف «ات» به جای آن «ة» اضافه می کنیم.

مثال: مفرد «معلّات» ← «معلّمة»

ولی مفرد «معلّمون و معلّمین» ← «معلّم»

ضمیرهای منفصل

من ← **أَنَا**

تو ← مذکر: **أَنْتَ**

تو ← مؤنث: **أَنْتِ**

او ← مذکر: **هُوَ**

او ← مؤنث: **هِيَ**

ما ← **نَحْنُ**

شما ← مثنی ← **أَنْتُمَا** (مذکر و مؤنث)

شما ← جمع ← مذکر: **أَنْتُمْ**

شما ← جمع ← مؤنث: **أَنْتُنَّ**

آنها (ایشان) ← مثنی ← **هُمَا** (مذکر و مؤنث)

آنها (ایشان) ← جمع ← مذکر: **هُم**

آنها (ایشان) ← جمع ← مؤنث: **هُنَّ**

ضمیرهای متصل

یمان، ما ← **نا**

کُما (مذکر و مؤنث)

مثنی

مذکر: **کُم**

یتان، شما

جمع

مؤنث: **کُنن**

هم، من ← **ی**

مذکر: **کَ**

تو، ت

مؤنث: **کِ**

هُما، هِما (مذکر و مؤنث)

مثنی

مذکر: **هُم، هِهم**

ایشان، ایشان
(- آنها)

جمع

مؤنث: **هُنن، هِنن**

مذکر: **هُ، هِ، هِ**

او، ش

مؤنث: **ها**

↓ جمع

هُم هُمْ

هُنَّ هُنَّ

أَنْتُمْ أَنْتُمْ

أَنْتُنَّ أَنْتُنَّ

↓ مثني

هُمَا هُمَا

هُمَا هُمَا

أَنْتُمَا أَنْتُمَا

أَنْتُمَا أَنْتُمَا

↓ مفرد

هُوَ هُوَ

هِيَ هِيَ

أَنْتَ أَنْتَ

أَنْتِ أَنْتِ

مذكر

مؤنث

مذكر

مؤنث

← غائب

← مخاطب

← متكلّم

نَحْنُ نَحْنُ (مُتَكَلِّمٌ مَعَ الْغَيْرِ)

أَنَا أَنَا (مُتَكَلِّمٌ وَحْدَهُ)

مذكر و مؤنث

علامت‌ها

تنوین : - - -^{۲۹}

ضَمَّة : - ُ

فَتْحَة : - َ

سُكُون : - ْ

گَسْرَة : - ِ

اگر علامت، زیر تشدید باشد - خوانده می شود؛ مثل «مَعْلَم» و اگر بالای تشدید باشد - خوانده می شود؛ مثل «مُحَجَّبة»

نکته

کلمات پرسشی

أ - هَلْ: آیا

هَلْ هَذَا جُنْدِيٌّ؟ نَعَمْ؛ هَذَا جُنْدِيٌّ.

جواب: لا / نَعَمْ

مَنْ هُوَ؟ هُوَ مُدِيرُ الْمَدْرَسَةِ.

مَنْ: چه کسی، کیست، چه کسانی

لِمَنْ هَذِهِ الْحَقِيبَةُ؟ لِصَدِيقَتِي.

لِمَنْ: مال چه کسی، مال چه کسانی

ما / ماذا: چیست، چه چیزی

مَا اسْمُكَ؟ اسمی فاطمة ما هَذَا؟ هَذَا قَلَمٌ. ماذا عَلَى الْمِنْضَدَةِ؟ الكتاب

دقت کنید که «ما» ی استفهام را با «ما» ی نفی که بر سر فعل ماضی می آید اشتباه نکنید. ما ذَهَبْنَا: نرفتیم

كَمْ: چند

كَمْ طَالِباً فِي الصَّفِّ؟ سَبْعَةٌ

أَيْنَ: كجا

جواب: فَوْقَ، تَحْتَ، أَمَامَ، خَلْفَ، وَرَاءَ، جَنْبَ، عِنْدَ، حَوْلَ، بَيْنَ، فِي، عَلَى، عَلَى الِیْمِینِ، عَلَى الِیْسَارِ، هُنَا، هُنَاكَ

أَيْنَ الْكِتَابُ؟ الْكِتَابُ عَلَى الْمِضْدَةِ.

مِنْ أَيْنَ: اهل كجا

برای اینکه از کسی پرسیم «شما اهل کجا هستید» از اصطلاح «مِنْ أَيْنَ؟» استفاده می کنیم.

مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟ أَنَا مِنْ اصفهان / أَنَا اصفهانيٌّ.

مِنْ أَيْنَ أَنْتِ؟ أَنَا مِنْ اصفهان / أَنَا اصفهانيَّةٌ.

نکته ترجمه

✓ اصطلاح «عَلَيْكَ بِ» یعنی «بر تو لازم است»، «تو باید»

عَلَيْكَ بِالْخُرُوجِ: بر تو لازم است خارج شوی / تو باید خارج شوی

عَلَيْكُمْ بِالصَّبْرِ: بر شما لازم است صبر کنید / شما باید صبر کنید

عددهای اصلی

۱. واحد / واحِدَة

۴. اربع / اَرْبَعَة

۷. سبع / سَبْعَة

۱۰. عشر / عَشْرَة

۲. اثنان / اِثْنَانِ / اِثْنَيْنِ / اِثْنَتَيْنِ

۵. خمس / خَمْسَة

۸. ثمانی / ثَمَانِيَة

۱۱. احدى عشر / اِحْدَى عَشْرَة

۳. ثلاث / ثَلَاثَة

۶. ست / سِتَّة

۹. تسع / تِسْعَة

۱۲. اثنا عشر / اِثْنَا عَشْرَ / اِثْنَتَا عَشْرَة / اِثْنَتَيْ عَشْرَة

الألوان:
رنگها

سیاه: الأَسْوَد
سفید: الأَبْيَض
قرمز: الأَحْمَر
سبز: الأَخْضَر
آبی: الأَزْرَق
زرد: الأَصْفَر

فُصول السَّنَة:
فصلهای سال

بهار: الرَّبِيع
تابستان: الصَّيْف
پاییز: الخَرِيف
زمستان: الشِّتَاء

أَيَّامُ الأُسْبُوع:
روزهای هفته

شنبه: السَّبْت
یکشنبه: الأَحَد
دوشنبه: الإِثْنَيْنِ
سه شنبه: الثُّلَاثَاء
چهارشنبه: الأَرْبَعَاء
پنج شنبه: الخَمِيس
جمعه: الجُمُعَة

صرف فعل ماضی

فعل ماضی بر زمان گذشته دلالت دارد.

من: (أَنَا / متکلم وحده) ذَهَبْتُ: رَفَعْتُ

مذکر (أَنْتَ / مفرد مذکر مخاطب) ذَهَبْتَ: رَفَعْتَ

مؤنث (أَنْتِ / مفرد مؤنث مخاطب) ذَهَبْتِ: رَفَعْتِ

مذکر (هُوَ / مفرد مذکر غایب) ذَهَبَ: رَفَعَ

مؤنث (هِيَ / مفرد مؤنث غایب) ذَهَبَتْ: رَفَعَتْ

ما : (نَحْنُ / متکلم مع الغیر) ذَهَبْنَا:

مذکر : (أَنْتُمْ / مثنی مذکر مخاطب) ذَهَبْتُمْ: رفتید] مثنی	} شما
مونث : (أَنْتِ / مثنی مؤنث مخاطب) ذَهَبْتِ: رفتید		
مذکر : (أَنْتُمْ / جمع مذکر مخاطب) ذَهَبْتُمْ: رفتید] جمع	
مونث : (أَنْتِ / جمع مؤنث مخاطب) ذَهَبْتُنَّ: رفتید		

مذکر : (هُمَا / مثنی مذکر غایب) ذَهَبَا: رفتند] مثنی	} آنها (ایشان)
مونث : (هُمَا / مثنی مؤنث مخاطب) ذَهَبْتَا: رفتند		
مذکر : (هُمْ / جمع مذکر مخاطب) ذَهَبُوا: رفتند] جمع	
مونث : (هُنَّ / جمع مؤنث مخاطب) ذَهَبْنَ: رفتند		

هُم كَتَبُوا

هِنَّ كَتَبْنَ

هُمَا كَتَبَا

هُمَا كَتَبَتَا

هُوَ كَتَبَ

هِيَ كَتَبَتْ

مذكر

مؤنث

أَنْتُمْ كَتَبْتُمْ

أَنْتُنَّ كَتَبْتُنَّ

أَنْتُمَا كَتَبْتُمَا

أَنْتُمَا كَتَبْتُمَا

أَنْتَ كَتَبْتَ

أَنْتِ كَتَبْتِ

مذكر

مؤنث

نَحْنُ كَتَبْنَا (مُتَكَلِّم مَعَ الْغَيْرِ)

أَنَا كَتَبْتُ (مُتَكَلِّم وَحْدَهُ)

مذكر و مؤنث

نشانه های فعل ماضی (انتهای فعل)

ث، ت، تِ، — روی آخرین حرف اصلی، ث، نا، ثُما (۲ بار)، ثُم، ثُنَّ، ا، تا، وا (الف خوانده نمی شود)، نَ

دقت کنید

اگر تشخیص دادیم که فعلی، **ماضی** است باید یکی از این ۱۳ نشانه در آخر فعل وجود داشته باشد و **کاری** به ابتدای فعل **نداریم**. مثال:

«تَعَلَّمْتُ» ماضی است، چون در انتهای آن «ثُ» دارد و برای «أنا» به کار می رود؛ کاری به (ت) ابتدای فعل نداریم.

«أَكْرَمَ» ماضی است، چون روی آخرین حرف اصلی آن «ـَ» دارد و برای «هو» به کار می رود؛ کاری به (أ) ابتدای فعل نداریم.

توجه

حروفی که به آخر فعل ماضی متصل می شوند، **ضمیر** به حساب می آیند به جز (ت) که ضمیر نیست؛ بلکه نشانه ی **مونث بودن فعل** است.

مثال:

کدام فعل، ضمیر ندارد؟

الف) ذَهَبْتُ ب) ذَهَبْتَ ج) ذَهَبْتُ د) ذَهَبْتِ

جواب: گزینه ی (ج). چون (ت) ساکن دارد و نشانه ی مونث بودن فعل است و ضمیر محسوب نمی شود.

ماضی منفی

با آوردن «ما» ی نفی در ابتدای فعل **ماضی** آن را **منفی** می کنیم.
خَرَجَ: خارج شد ← **ما** خَرَجَ: خارج نشد

غَسَلْتُمْ: شُستید ← **ما** غَسَلْتُمْ: نَشُستید

بیان

خدا قوت